

Eduskunnan talousvaliokunnalle

Viite: HE 131/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAIKSI ALKOHOLILAIN MUUTTAMISESTA

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Päivittäistavarakauppa ry:ltä (PTY) kirjallista lausuntoa otsikkoasiassa. PTY kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu asiassa seuraavaa:

Yleistä

PTY kannattaa alkoholijuomien toimituksen sallimista ja alkoholipolitiikan vastuullista vapauttamista. PTY katsoo, että esitys on muuttunut kaikinensa oikeaan suuntaan ja toimituksen osalta tasapuoliseksi suhteessa ulkomailta tilattavaan alkoholiin.

Kotimaassa toimivat yritykset ovat kuitenkin niin kauan huonommassa asemassa ulkomaisiin kilpailijoihin nähden, kun alkoholilaki sallii kauppohen ja ravintoloiden toimittaa ainoastaan 8 % juomia. Ulkomailta voi tilata jopa 80 % alkoholia sisältäviä tuotteita. Epäreiluus korostuu sähköisessä maailmassa, jossa tilaaminen Suomesta ja ulkomailta on yhtä helppoa. Lisäksi kun toimituksia kotimaassa on mahdollista tehdä Alkon lisäksi ainoastaan vähittäismyyntiluvallisista toimipaikoista (edellytyksenä monipuolinen valikoima päivittäin tarvittavia elintarvikkeita), laki ei mahdollista alkoholin erikoismyymälöitä tai verkkokauppoja. Vastaavaa vaatimusta ei ole ulkomailta ostettaessa. Kaikinensa tarpeetonta hallinnollista taakkaa pienille toimijoille, kuten pienet kaupat, ravintolat ja kioskit, tulee välttää, myös lain tulkintojen osalta.

Oikeudenmukainen ja tasa-arvoinen kilpailu edellyttää myös, että kaikissa alkoholitoimituksissa varmistetaan, että laissa määrätyt verot on maksettu tai tulevat maksetuiksi. Verojen keräämisen myös ulkomaisilta yrityksiltä tulee olla tehokasta, eikä perustua vain satunnaisiin tarkastuksiin. Ellei valvonta toimi, ulkomailta tilaaminen tulee puuttuvan veron vuoksi edulliseksi ja valtiolta jää jatkossakin verotuloja saamatta.

Kommentteja varsinaisesta esityksestä

Toimituskiellot ovat käytännössä erittäin ongelmallisia

Vastuullisen alkoholipolitiikan näkökulmasta ymmärrämme kieltolistan tarkoitusperän. Käytännön toimitustilanteissa tulkinnanvaraisia tilanteita on kuitenkin paljon esim:

- perhepäivähoito omassa kodissa
- kerhotila asuinkerrostalon alakerrassa esim. koululaisten iltapäiväkerhon käytössä päivisin

Mikäli vaatimus säilytetään laissa, tulee valvovalle viranomaiselle säätää velvollisuus ylläpitää ajantasaista toimijoille saatavissa olevaa koko maan kattavaa listaa toimituskieltopaikoista koneellisesti luettavassa muodossa.

Omavalvonta

Lakiluonnoksen 17 a §:n 2 momentin perusteluista tulisi selkiyttää, jotta ei synny käsitystä, että omavalvonnan kirjauksia tulisi tehdä kaikissa luovutustilanteissa siitä huolimatta onko luovutuskieltoja tai häiriöitä. Nyt sanamuoto antaa ymmärtää, että yksiselitteisesti omavalvontakirjausten puuttuminen luovutustilanteista voitaisiin sellaisenaan tulkita lain noudattamatta jättämiseksi.

- Alkoholilain 56 §:ssä säädetään asetuksenantovaltuudesta sosiaali- ja terveysministeriölle omavalvonnan osalta.
- Asetusluonnos omavalvonnasta toimituksia koskien on parhaillaan lausuttavana ja toimijoiden arvioitavana.
- Ehdotus asetukseksi on omavalvonnan osalta sisällöltään näkemyksemme mukaan asianmukainen ja vailla turhaa byrokratiaa. Alkoholilain perustelutasolla ei voida säätää tiukempia vaatimuksia.

Kunnioitavasti
Päivittäistavarakauppa ry

Tuula Loikkanen
toimitusjohtaja

Tea Taivalkoski
johtava asiantuntija